Grigore Constantinescu

Comuna

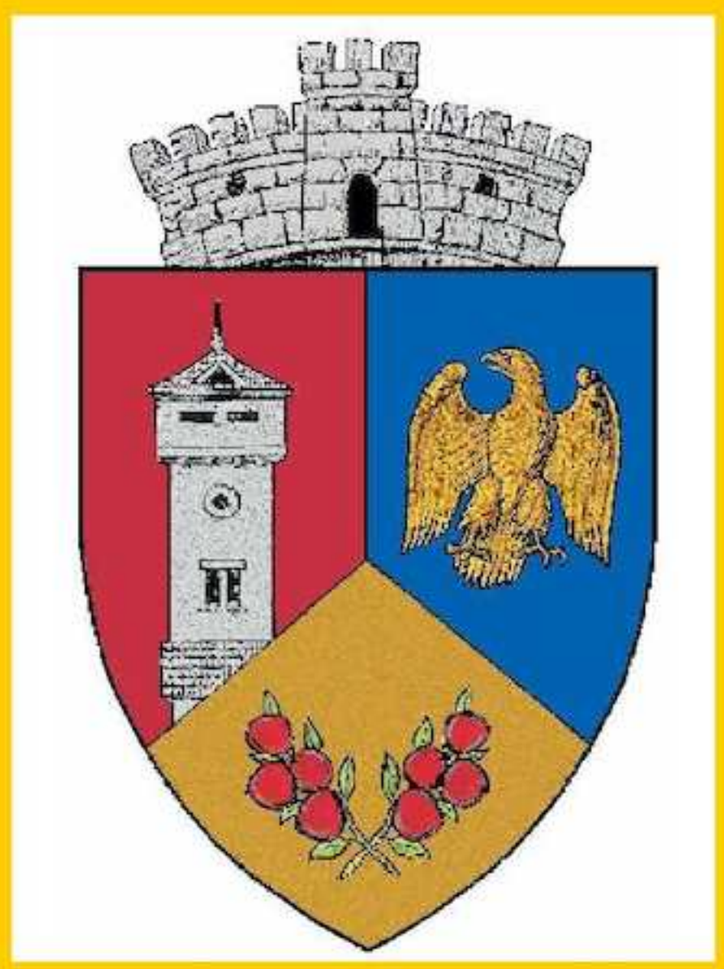

TIGVENI

PITEŞTI MMXV

TIGVENI

COMPONENŢĂ: Comuna este formată din 8 sate: **Tigveni**; Bădislava; Bălileşti; Bălteni; Bârseştii de Jos; Bârseştii de Sus; Blaju; Vlădeşti.
DISTANŢA FAŢĂ DE REŞEDINŢA JUDEŢULUI: 45 km.
SUPRAFAŢĂ: 49,3 km^2.
POPULAŢIE: 3.444 locuitori [1.617 M + 1.827 F] (2011).

ATESTARE DOCUMENTARĂ:

Bârseşti – 1569 [7077] august 17 (DRH, B, ŢR, vol. VI, doc. 160)• ***Brătuleşti** – 1575 [7083] iulie 10 (DIR, XVI, B, ŢR, vol. IV, doc. 192)• **Tigveni** – 1528 [7037] octombrie 28 (DRH, B, ŢR, vol. III, doc. 64).

În contextul localităților componente, cea mai veche atestare documentară se consemnează în cazul satului Tigveni.

Așezarea este atestată documentar inițial în hrisovul emis de cancelaria domnească a voievodului Radu de la Afumați la 28 octombrie 1528, prin care se confirmă Mănăstirii Curtea de Argeș proprietatea asupra unei ocine în Tigveni.

Sit arheologic: Existenţa anterioară a unei comunităţi umane pe teritoriul actual al localităţii este atestată prin Necropola tumulară Tigveni –[▲]–, necropolă de incineraţie geto-dacică datând din a II-a epocă a fierului (secolele VII-IV a. H.) descoperită, în cursul unor sondaje arheologice, în punctul „Babele". Valea Topologului reprezintă, sub raport arheologic, o zonă în care „numeroase grupuri de tumuli se succed, la o distanţă de 2-3 km unul de altul, între localităţile: Tigveni, Cepari, Şuici, pe mai mulţi kilometri lungime.".

TOPONIMIE:

- **Bădislava** – toponim de proveniență incertă; o asociere a termenilor *bade* („termen vechi românesc de respect amical față de o persoană în etate") și *slav* <etnic> reprezintă o simplă supoziție.
- **Bălileşti** – toponim format pe baza eponimului *Bălilă* + sufixul colectiv *–eşti*, care indică organizarea socială pe bază de obște a așezării.
- **Bălteni** – toponim topografic evocând, pe baza apelativului *baltă*, natura terenului pe care s-a constituit așezarea + sufixul *–eni*, care indică spațiul de origine.
- **Bârseşti** – toponim istoric, indicând originea transilvăneană a primilor locuitori, proveniți din Țara Bârsei. Termenul derivă de la o temă enigmatică, *bârs*, pe baza căreia s-a format *bârsană*, cuvânt frecvent utilizat în limbajul oierilor.
- **Blaju** – toponim istoric, relevând proveniența transilvăneană a fondatorilor așezării, originari din *Blaj*. Conform tradiției orale, pe culmea dealului care domină satul, era traseul „Drumului Oii" , iar păstorii stabiliți în zonă erau originari din Ardeal.
- **Tigveni** – toponim format pe baza antroponimului-poreclă *Tigvă* (la origine, apelativ cu sens de „țeastă, dar și tigvă".
- **Vlădeşti** – toponim format pe baza eponimului *Vlad* + sufixul colectiv *–eşti*, care indică organizarea socială pe bază de obște a așezării.

SPECIFIC ETNOCULTURAL:

Arhitectura populară tradiţională este caracteristică zonei Topolog. O particularitate a arhitecturii locale o reprezintă frecvenţa caselor joase, subdimensionate în comparaţie cu cele din zona Argeşului. Izolat, se consemna prezenţa caselor „cu legătură", element arhitectural specific zonei, asigurându-se, în acest mod, circulaţia între „casa mare" şi „casa mică" (cu rol funcţional de bucătărie). Vechile construcţii edificate din piatră şi lemn prezentau un plan bicameral format din tindă şi odaie cu prispă deschisă pe latura frontală. O etapă ulterioară în evoluţia arhitecturii locale a constituit-o edificarea construcţiilor din cărămidă şi extinderea considerabilă a planului. Casele: Marinescu Gabriel [1939] –[▲]– şi Elisabeta Stanciu [1938] –[▲]– constituie modele de arhitectură rurală influenţată de arhitectura urbană din perioada interbelică.

Portul popular tradiţional relevă influenţe ale costumului popular vâlcean, dar şi ale portului „ungurenesc".

Din amplul repertoriu al folclorului coregrafic zonal, elemente de particularizare locală prezintă dansurile: Baraboiul, Brâul pe 6, Hora de doi, Ungurica.

PATRIMONIUL CULTURAL-ISTORIC:

✚**Biserica** «Cuvioasa Paraschiva» **Bălileşti-Tigveni** [1840]~ctitorită de: Antonie Bălilea, preot Ion Paraschiva, preot Ion Bălilea, Stan Frujină, Radu Drăgan ş. a. cu materialul donat de Liuţa Furduiescu •intervenţii: „s-a înălţat cu un stânjen" [1852], consolidări [1915]; centură de beton perimetrală [2001]; înlocuirea iconostasului de lemn [2004] •pictură murală: anonim [1852], refacere [2003-2004].

✚**Capela** «Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil» **Bălteni** –[▲]– sau Biserica Băltenilor a fost construită în anul 1816, de către proprietarii locali: pitarul Constantin Tigveanu şi soţia sa, Safta, polcovnicul Ioan Băltescu şi soţia acestuia, Zoiţa, logofătul Pascalie şi Ecaterina Tigveanca, pentru a deveni biserica satului, în locul bisericii construite, în 1785, lângă casa Brătienilor, ca paraclis al curţii boiereşti. A fost dezafectată cultului în 1911, odată cu construirea „bisericii mari" din satul Tigveni.

Biserică de plan trilobat, cu abside poligonale, pridvor cu arcade în plin cintru. Turlă-clopotniţă cilindrică de lemn deasupra pronaosului; clopotul, datat 1755, a fost dăruit de comisul Ioniţă Tigveanul. Decoraţia exterioară constă din brâu simplu, în formă de tor; firidă dreptunghiulară pentru icoana hramului. Din fresca originară, se conservă tabloul Iadului din pridvor; printre „protagonişti": „Fermecătoarea care ia laptele vitelor şi dă pagubă vecinilor şi ia sporul lucrului şi puterea voinicului". În patrimoniul bisericii, se află un clopot dăruit, în 1755, de comisul Ioniţă Tigveanu, „la biserica dumnealui" ş. a.

✚**Biserica** «Înălţarea Domnului» **Bârseştii de Jos** [1894]~ctitorită de Petre Slăvescu, I. Băltescu, Marin Paraschiv ş. a.; construită pe locul bisericii edificate, în 1808, de Toma Furduiescu şi soţia sa, Safta •pictură murală: Anton Grigorovici Lapinschi [1894].

✚**Biserica** «Sf. Nicolae» **Bârseştii de Sus** –[▲]– O biserică anterioară, ctitorită, în 1804, de familia Băltenilor, descendenţi din neamul Tigvenilor, a fost strămutată circa 250 m, în 1888, pentru a fi în apropierea curţii boiereşti a familiei Văleanu, descendentă a boierilor Tigveni; restaurată de meşterul Ion Ioniţă. Pictura murală originară în ulei este opera zugravului Belizarie Paraschivescu. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Evanghelie [1813], Psaltire [1817], Octoih [1825], Liturghier [1833], Cazanie [1834], icoane pe lemn pictate de Constandin zugrav [1845] şi Iancu zugrav, în 1874.

✚**Biserica** «Sf. Nicolae» **Blaju** [1898]~ctitorită de Gh. Ionescu, Tudor Ionescu, I. Donescu, Gh. Nicolae, Ion Zăhiloiu, pe terenul donat de Sandu Donescu •pictură murală: Gheorghe Ionescu-Iaşi [1898].

✚**Biserica** «Adormirea Maicii Domnului» + «Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil» **Tigveni** [1906-1911]~ctitorită de Theodor Brătianu şi soţia sa, Maria •intervenţii: consolidare [1939] •pictură murală: Gheorghe Belizarie [1925]; restaurată de Mihai Pătroi [1939].

Monumente eroi: **Bârseşti** [1916-1919] – lângă Biserica Bârseşti ■~**Tigveni** [1877; 1916-1918; 1941-1945] – lângă Biserica Tigveni.

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 202 locuitori ai comunei Tigveni, numărul eroilor menționați nominal în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Războiul de independență [7], Primul război mondial [123], Al doilea război mondial [72].

Momente de istorie locală

În cursul Primului război mondial, localitatea Bârseștii de Jos a devenit „câmp de luptă", începând cu noaptea de 7 spre 8 noiembrie 1916, fiind „punct de legătură" între Divizia 8 și Divizia 14 Infanterie; au fost respinse puternicele atacuri inamice din 8 și 9 noiembrie, trupele române fiind întărite cu grupul de luptă „locotenent-colonel Gherescu"; din cauza superiorității în oameni și tehnică de luptă a inamicului, pe 12 noiembrie, localitatea va fi abandonată, trupele repliindu-se pe un nou aliniament de apărare. Grupul „locotenent-colonel Gherescu" format din subunități ale regimentelor 47, 49, 67, 81, 85, 86 Infanterie respinge atacurile inamice în aria satului Blaj în zilele de 9 și 10 noiembrie, însă, în 12 noiembrie, se retrage spre Valea Calului și Valea Iașului. În zona satului Tigveni, trupe din Brigada 1 Cetate a Diviziei 8 Infanterie și ale Diviziei 14 Infanterie resping atacurile inamice din 13 și 14 noiembrie, fiind nevoite, însă, să se retragă pe noi poziții de apărare.

MEMENTO:

CONACUL TEODOR BRĂTIANU –[▲]– construcţie fortificată de tip culă, edificată cu cheltuiala boiernaşului local Dincă Brătianu, în sec. XVIII. Planul format dintr-o porţiune centrală cvasipătrată cu două ieşinduri decroşate (pe latura de sud-est şi pe latura de nord-vest).

În elevaţie, prezintă două niveluri: beci boltit şi parter înălţat format din foişor deschis cu arcade şi scară de acces interioară şi o sală încadrată de camere de locuit. Sistemul de boltire în lunete conferă monumentului particularităţi arhitecturale. Planul a fost extins, în perioada 1860-1880, de maiorul Teodor Brătianu.

IN MEMORIAM

✪ **APOSTOL CONSTANTIN** [1930-1977] – publicist, cronicar de teatru, film, arte plastice; redactor la cotidienele: „Secera şi ciocanul". „Orizont"; importante eseuri consacrate vieţii şi operei lui George Topîrceanu.

✪ **DOBRESCU RIZEA HRISTEA** [1846-1927] – muzician, preot la Biserica „Sf. Ilie" din Piteşti; copist. A caligrafiat manuscrisele psaltice: «Antologhion», «Doxatar», «Gramatica muzicii psaltice», din patrimoniul Bibliotecii Centrale Universitare Iaşi.

✪ **ENESCU NICOLAE** [1886-1923] – învăţător, publicist; parlamentar. Absolvent al Şcolii normale „Carol I" din Câmpulung [1904]; învăţător la Şcoala Tigveni [1904-1923]; deputat de Argeş al Partidului Ţărănesc [1919-1922]. Opera: «Sub steagul nostru şi Carol I».

✪ **MARINESCU GABRIEL** [1886-1940] – ministru de Interne [1939]; prefect al Poliţiei Capitalei [1930-1939]; om de încredere al regelui Carol II; asasinat de legionari la Jilava. Opera: «Carol al II-lea, Regele românilor. Cinci ani de Domnie» [1935].

✪ **MARINESCU NICOLAE** [1884-1963] – general, medic; absolvent al Institutului sanitar militar [1907]; ministru secretar de stat la Departamentul Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirii Sociale [1939]; şef al Serviciului Sanitar al Armatei [1945]; arestat [1946], deţinut politic anticomunist [1950-1955].

✪ **VELEA NICOLAE** [1936-1987] – fiu de învățători din Tigveni; prozator; autor al unor povestiri şi nuvele analitice, cu accente acut ironice: «Poarta» [1960], «Opt povestiri» [1964], «Paznic la armonii» [1965], «Zbor jos» [1968], «Cutia cu greieri» [1970], «În război un pogon cu flori» [1972], «Vorbă-n colţuri şi rotundă» [1973], «Dumitraş şi cele două zile» [1974], «Călător printre înţelepciuni» [1975], «Întâlnire târzie» [1981], «Glina», roman.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Grigore Constantinescu– *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011, p. [543-546] – 476-477; Idem– *Culele de pe Topolog*, www.google.ro, calameo.1227548 ; http://judete.biz/localitati-arges/; Ion Popescu-Argeşel – *Judeţul Argeş*.

–[▲]– Monument istoric şi de artă

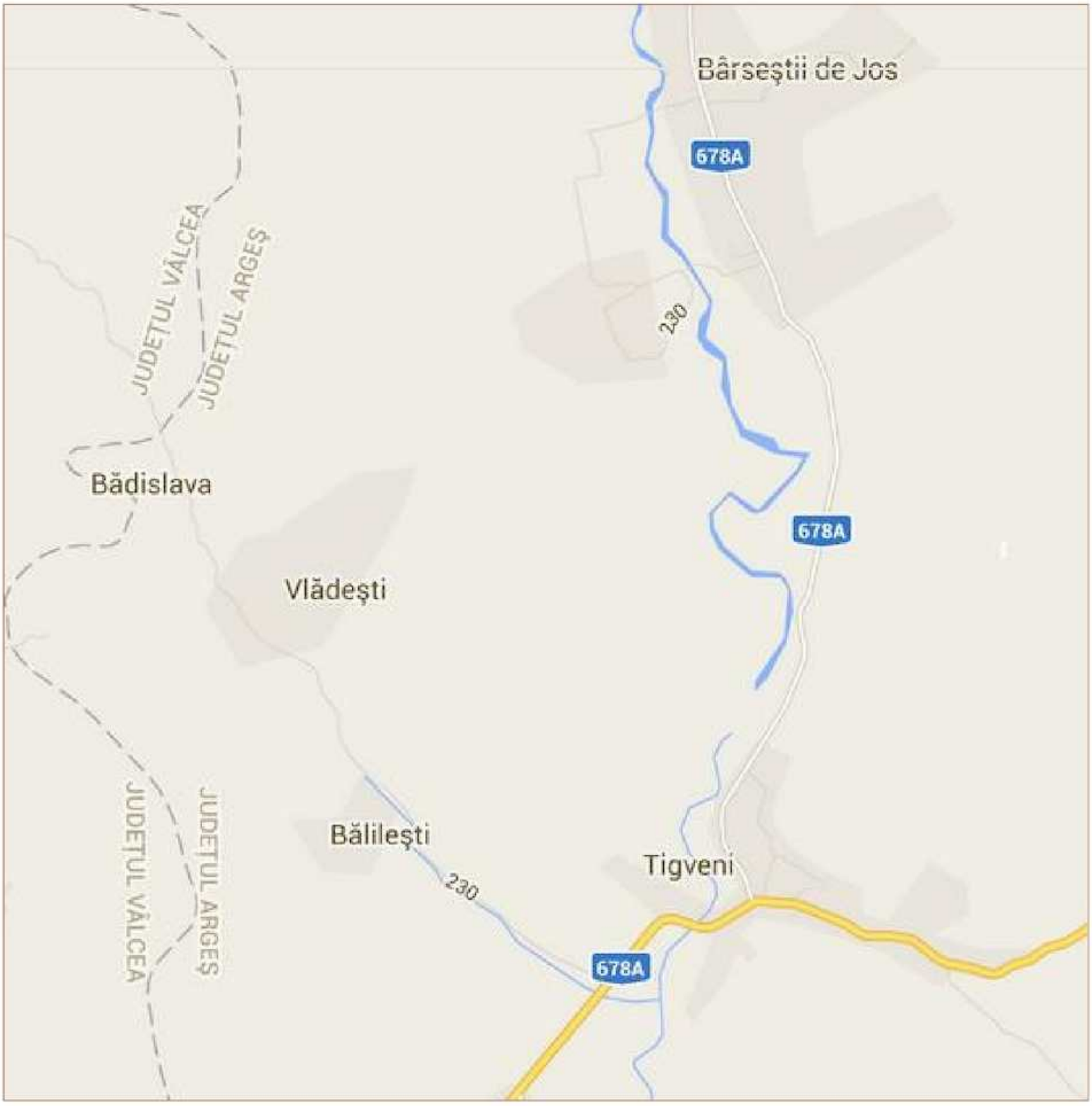
Bârseștii de Jos
678A
230
JUDEȚUL VÂLCEA
JUDEȚUL ARGEȘ
Bădislava
Vlădești
Bălilești
Tigveni
678A
230
678A
JUDEȚUL ARGEȘ
JUDEȚUL VÂLCEA

Birseștii de Sus
Bădislava
Vlădești
Bălilești
Birseștii de Jos
Borobănești
Blaju
678A
Bălteni
Tigveni
VI
12
20
73C
5

PRIMĂRIA COMUNEI TIGVENI.

TIGVENI.

CONACUL BRĂTIANU.

Casa dela Tigveni

CAPELA BĂLTENILOR

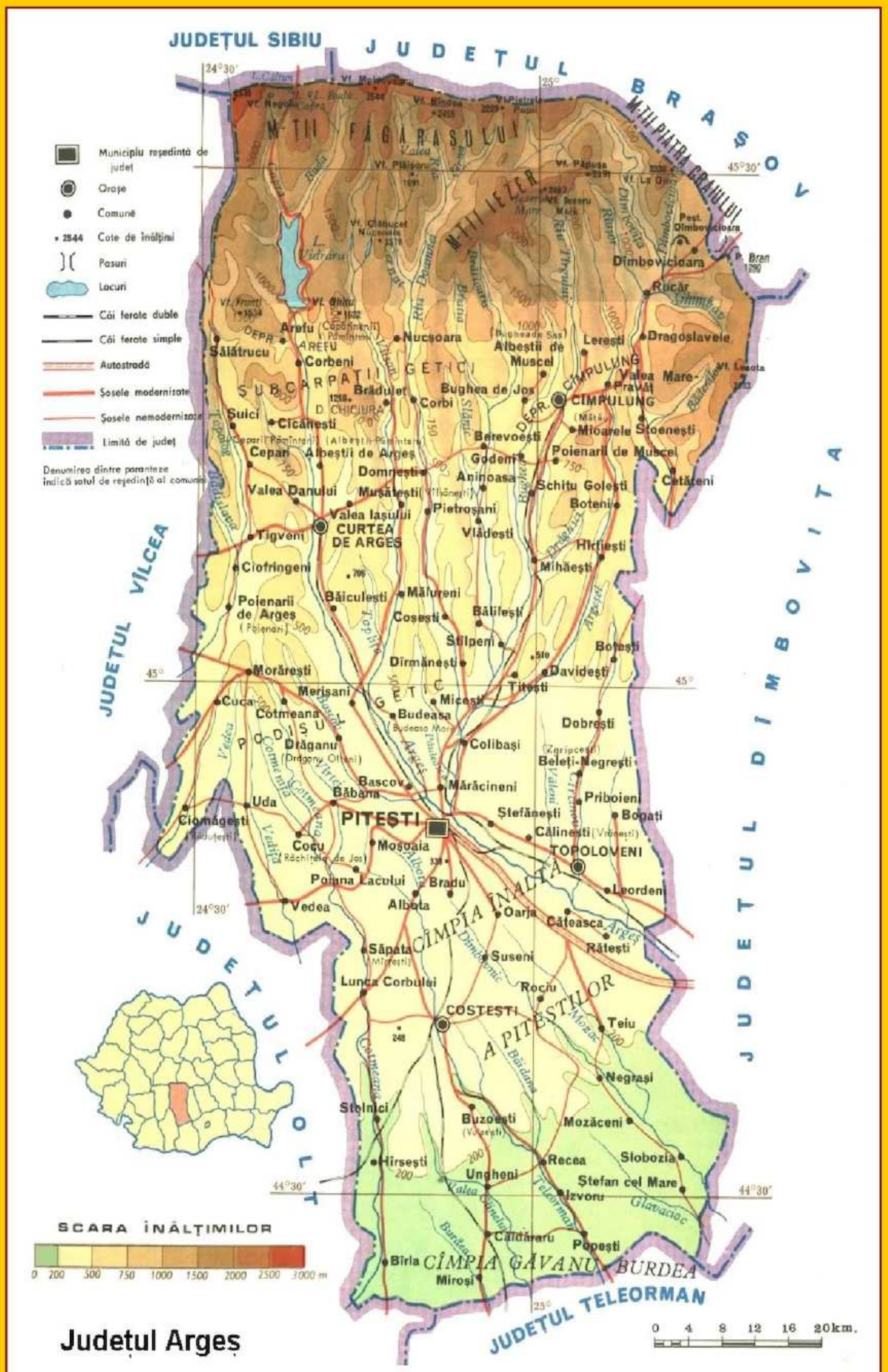
JUDEȚUL SIBIU
JUDETUL BRASOV
JUDETUL VILCEA
JUDETUL DIMBOVITA
JUDETUL TELEORMAN
M-TII FĂGĂRAȘULUI
M-TII IEZER
M-TII PIATRA CRAIULUI
SUBCARPAȚII GETICI
DEPR. CÎMPULUNG
DEPR. AREFU
D. CHICIURA
PODIȘUL GETIC
CÎMPIA ÎNALTĂ A PITEȘTILOR
CÎMPIA GÂVANU - BURDEA
Municipiu reședință de județ
Oraș
Comună
2544 Cote de înălțimi
Pasuri
Lacuri
Căi ferate duble
Căi ferate simple
Autostradă
Șosele modernizate
Șosele nemodernizate
Limită de județ
Denumirea dintre paranteze indică satul de reședință al comunei
SCARA ÎNĂLȚIMILOR
0 200 500 750 1000 1500 2000 2500 3000 m
0 4 8 12 16 20km.
PITEȘTI
CURTEA DE ARGEȘ
COSTEȘTI
TOPOLOVENI
CÎMPULUNG
Dîmbovicioara
Rucăr
Bran
Arefu
Nucșoara
Albeștii de Muscel
Dragoslavele
Sălătrucu
Corbeni
Brădulet
Bughea de Jos
Corbi
Suici
Cicănești
Cepari (Pămînteni)
Albeștii de Argeș
Berevoești
Godeni
Poienarii de Mușcel
Cetățeni
Domnești
Aninoasa
Schitu Golești
Valea Danului
Mușătești
Boteni
Valea Iașului
Pietroșani
Vlădești
Hîrlești
Tigveni
Mihăești
Ciofrîngeni
Poienarii de Argeș
Băiculești
Mălureni
Cosești
Bălilești
Stîlpeni
Botești
Dîrmănești
Davidești
Morărești
Merișani
Titești
Cuca
Cotmeana
Budeasa
Micești
Dobrești
Drăganu
Colibași
Beleți-Negrești
Bascov
Mărăcineni
Priboieni
Băbana
Uda
Ștefănești
Bogați
Ciomăgești
Călinești
Cocu
Mioșoaia
Leordeni
Poiana Lacului
Bradu
Albota
Vedea
Oarja
Căteasca
Rătești
Săpata
Suseni
Lunca Corbului
Rociu
Teiu
Negrași
Stolnici
Buzoești
Mozăceni
Hîrsești
Recea
Slobozia
Ungheni
Ștefan cel Mare
Izvoru
Călărași
Popești
Bîrla
Mirosi
Judeţul Arges